

„GLAZBENI IZRIČAJ DJECE U PROŠLOSTI“

Rozana Radolović, *odgojitelj*
Dječji vrtić Pula

KAKO JE SVE ZAPOČELO...

- ❖ U Mjesecu hrvatske knjige djeci su ponuđene slikovnice istarskih autora.

Djeca najradije biraju i listaju slikovnicu
“Una, povedi i mene”

D. Načinovića

(osebujne fotografije istarskih motiva i pejzaža)

❖ osluškujući njihova promišljanja o fotografijama uočavamo dileme: “Kakvi su ovo instrumenti?”, “Što djeca plešu u ovakvoj odjeći?”, ...

- “Mislim da su ovo trube ili možda frule, ovaj napuhani nikad nisam čuo” (T. J. 5,7 g)
- “Vidjela sam da to ljudi sviraju na nekoj fešti” (M. C. 5,7 g)
- “Možda djeca plešu tango ili sambu” (E. T. 5,8 g)
- “Kada plešeš sambu imaš drugačiju robu” (M. M. 5,4 g)

❖ ne znajući da se radi o zavičajnim glazbenim vrijednostima, djeca su pokazala interes koji se podržao i koji je prerastao u istraživanje glazbenog izričaja i spoznavanje vlastitog zavičaja.

CILJEVI PROJEKTA:

- ❖ otkrivanje , spoznavanje i njegovanje zavičajne kulturne baštine
- ❖ upoznavanje s GLAZBENIM IZRIČAJEM zavičaja:
 - istarski tradicijski instrumenti
 - predmeti iz prirode i svakidašnjeg života rabljeni za proizvodnju zvukova
 - vokalni izričaj
 - plesni izričaj (balun)

ZADACI PROJEKTA:

- ❖ razvijati osjećaj zavičajne pripadnosti-identitet
- ❖ stvaranje pozitivnog odnosa i odgovornosti prema kulturnim i tradicijskim vrijednostima zavičaja
- ❖ glazbenim i plesnim stvaralaštvom pridonijeti očuvanju istarskog glazbenog izričaja
- ❖ bogaćenje rječnika dijalektalnim izričajem
- ❖ razvijati socijalne kompetencije

PRONALAZENJE ODGOVORA U LITERATURI

istarskih glazbenika, etnomuzikologa i
etnologa

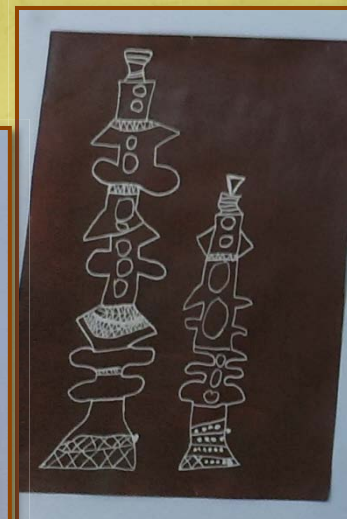
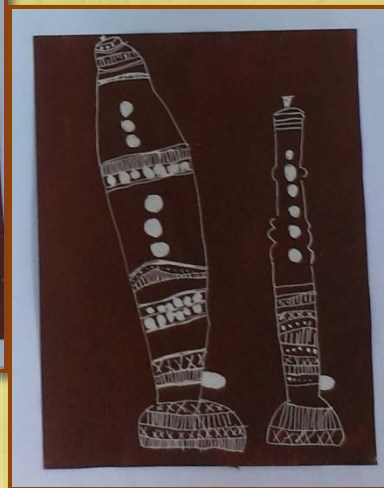
- ❖ stjecanje prvih spoznaja o glazbenoj i folklornoj baštini te o
ISTRI kao svom zavičaju
- ❖ pažnja djece usmjerena na **ROŽENICE**

ROŽENICE:

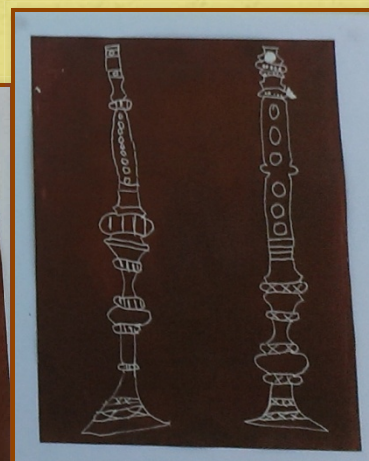
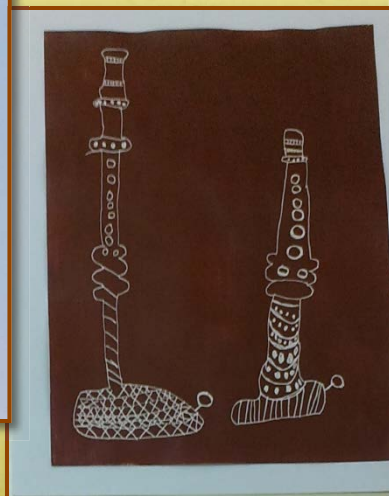
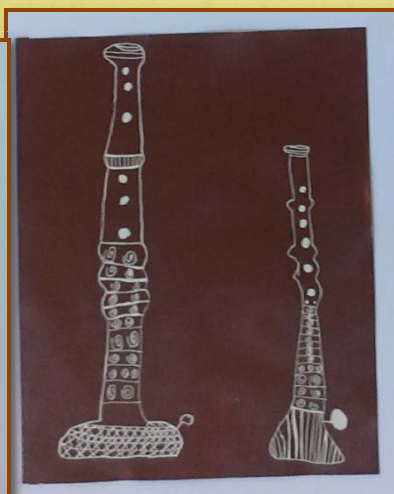
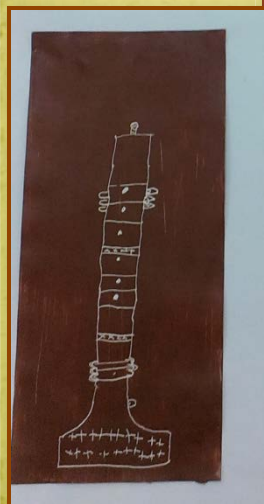
- ❖ vizualni i taktilni doživljaj kao poticaj za likovno izražavanje (likovna tehnika grataž)

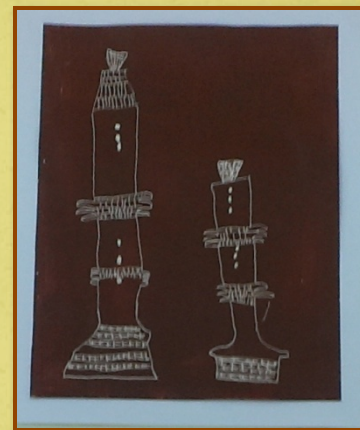
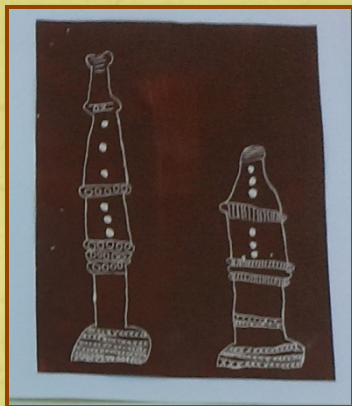
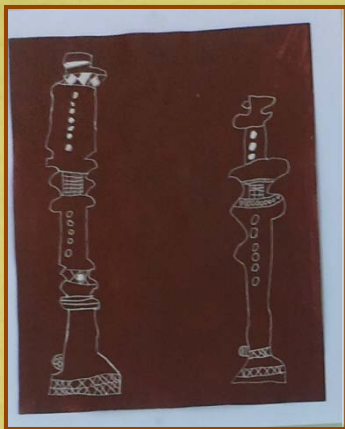
“VELA I MALA ROŽENICA”

“VELA I MALA ROŽENICA”

❖ znatiželjna dječja pitanja:

- “Kakav zvuk proizvode” (M. P. 5,5 g)
- “Dal’ zvuk liči na trubu ili flautu?” (E. T. 5,9 g)
- “Sviraju li glasno ili tiho?” (D. K. 5,8 g)

GOSTOVANJE KUD-a "ULJANIK":

- ❖ slušni doživljaj **ROŽENICA** i ostalih istarskih tradicijskih instrumenata: **MIH, DUPLICE, ŠURLE, SOPELICE** i **HARMONIKA TRIEŠTINA**.

- prezentacija plesnih koraka - **BALUN**
- istarska narodna nošnja

- djeca pokušavaju slijediti plesne korake **BALUNA**

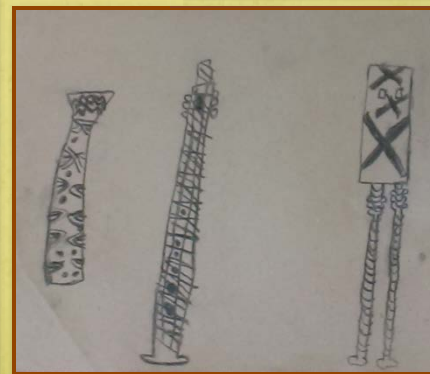
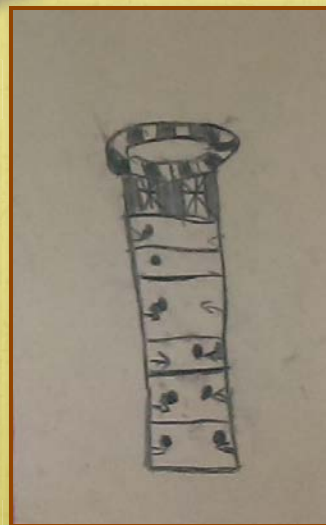
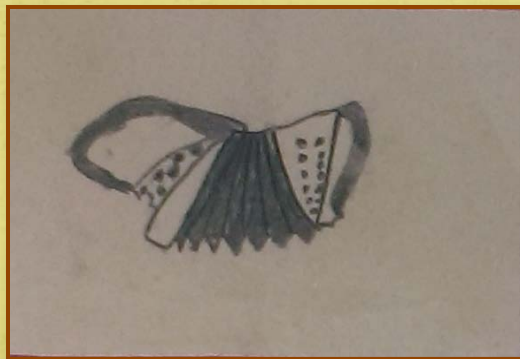
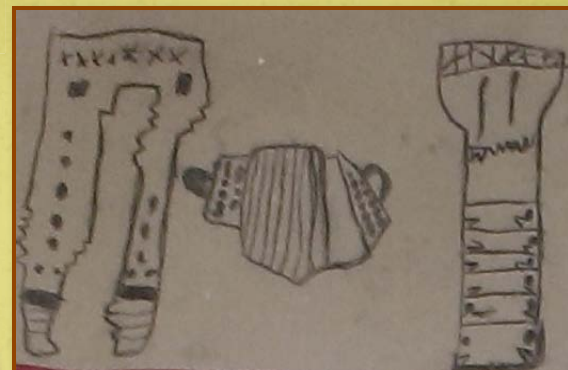

❖ Analiza:

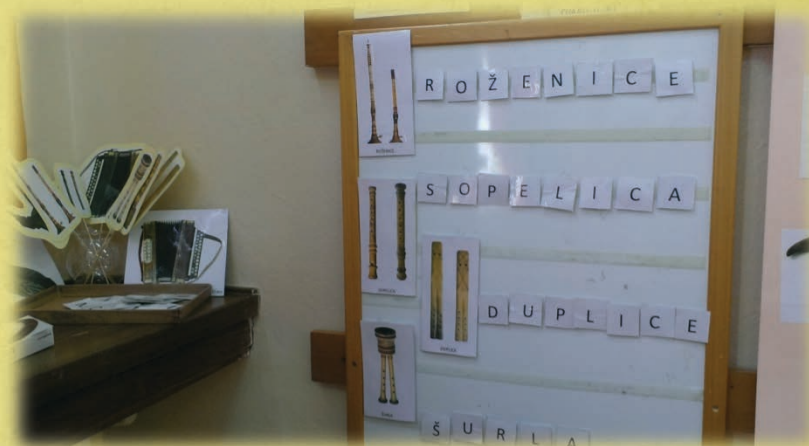
- *“Vela roženica svira na debelo jer je velika, a mala na tanko jer je mala”* (D. T. 6,2 g)
- *“Baš su glasne”* (U. K. 5, 2 g)
- *“Duplice nisu glasne. Zvuče kao iz neke bajke”* (E. T. 6 g)
- *“Koliko botuna ima harmonika triština. To mora da je teško svirati”* (M. P. 5,6 g)
- *“Nikad ne bi pogodio da se mih radi od jareće kože ”* (D. P. 5,5 g)

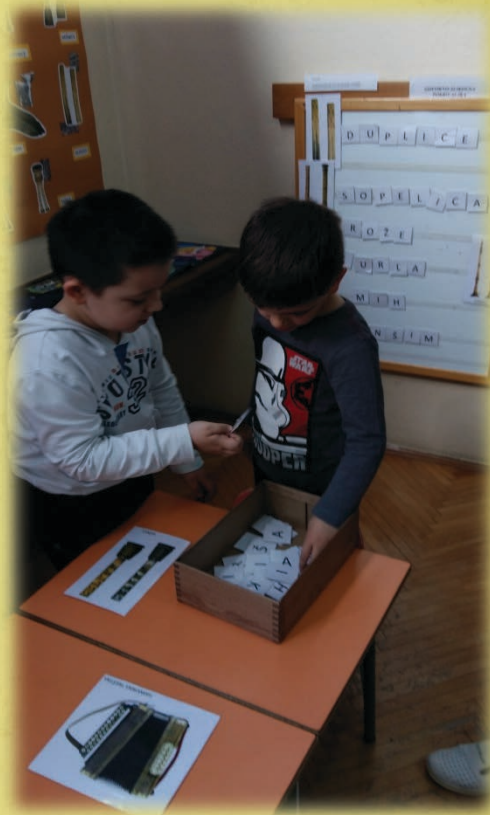
❖ likovni prikaz “Istarskih tradicijskih instrumenata” -
crtanje ugljenom

CENTAR AKTIVNOSTI: “ISTARSKI TRADICIJSKI INSTRUMENTI”

- ❖ svakodnevno utvrđivanje i proširivanje znanja putem izrađenih igara

ISTARSKI TRADICIJSKI INSTRUMENTI

bogatiji likovni izričaj:

- ❖ raznolikost u odabiru motiva
- ❖ detaljniji prikaz dijelova i ornamentike ukrašavanja

- kombinirana likovna tehnika

ISTRAŽIVAČKE AKTIVNOSTI:

- ❖ istražujemo materijale iz prirode i svakidašnjeg života kojim su djeca u prošlosti, zabavljajući se, proizvodila zvukove – “glazbu”: *kuhače, poklopci, žlice, piati, čaše, zvana, cinturin, mulete, češalj, kora od drveta, list biljke,...*

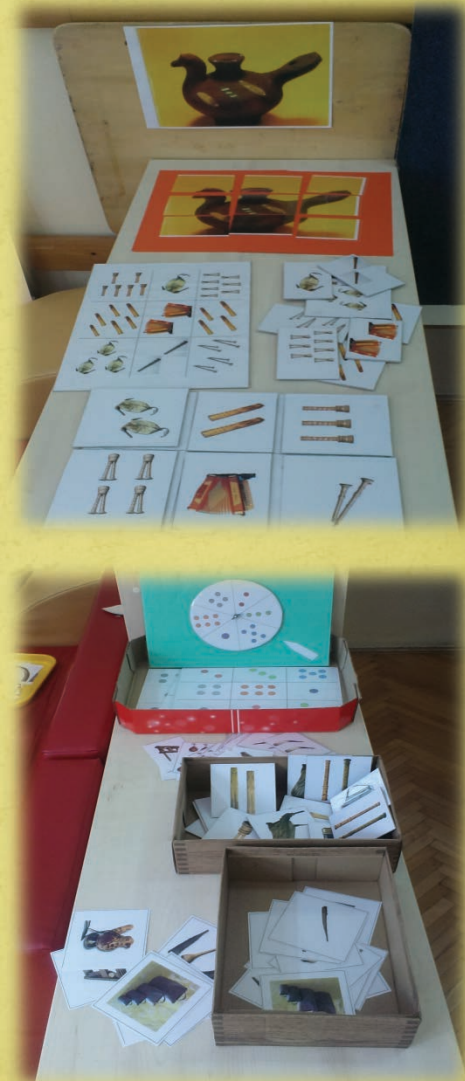
- ❖ glazbeni centar dopunjujemo s ostalim glazbalima pronađenim u literaturi etnomuzikologa: ŠKREBETALICE, DROMBULJA, BRNKALICA, ROG, OKARINA, SVIRALA OD KOŽE, ŠVIK, ...

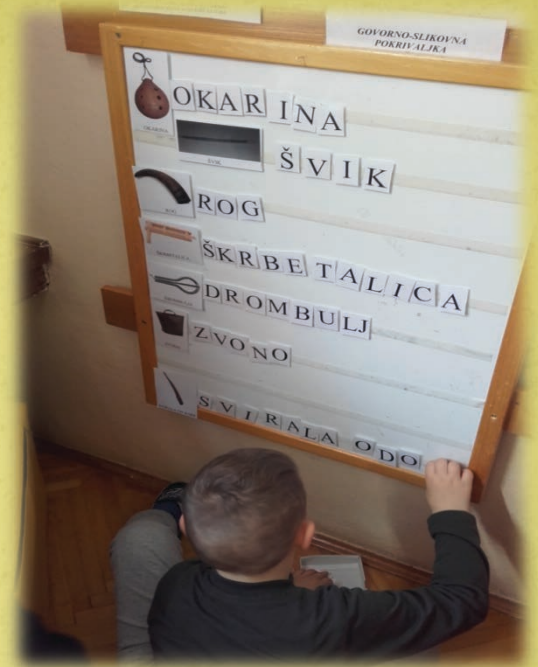

- **ŠVIKOVI**

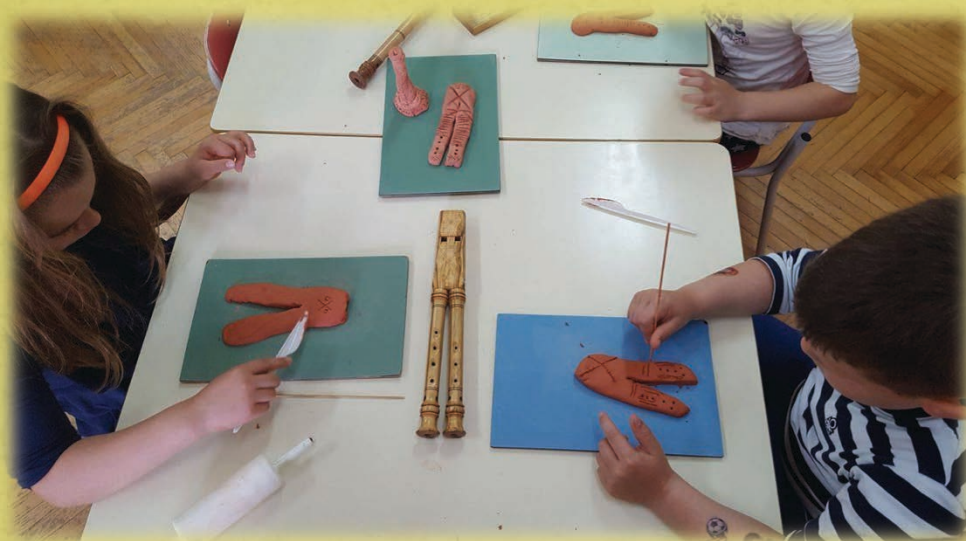
“Moj nono ih je napravio od drva koje se zove bekva. To je njega naučio izrađivati njegov nono.” (D. T. 6,3 g)

- ❖ glazbeni centar obogaćujemo s još izrađenih igara (proširena tematika)

❖ stvaralačke aktivnosti - oblikovanje glazbala od terakote

- ❖ iz dječje igre proizlaze nove dileme:
 - “Gdje se mogu naučiti svirati istarski tradicijski instrumenti i plesati balun?”
 - “Koliko moraš imati godina?”

- ❖ **GOSTOVANJE MLADIH SVIRAČA ISTARSKIH TRADICIJSKIH INSTRUMENATA IZ KUD-a “ULJANIK”**
(u pratnji njihovog profesora V. Bašića):

- prezentacija sviranja

- interakcija i razmjena iskustva – djeca su dobila odgovore na svoja pitanja

GLAZBENE AKTIVNOSTI:

- ❖ **slušanje** istarske narodne glazbe – HRT Radio Pula donirao skupini zbirku CD-a “Arhiva – Renato Pernić”
 - slušanje glazbe ostalih istarskih glazbenika (D. Marušić, B. Krajcar, ...)

❖ plesanje BALUNA – uvježbavanje plesnih koraka u narodnim nošnjama

- ❖ “sviranje” predmetima iz prošlosti i materijalima iz prirode
- ❖ usvajanje narodnih dječjih **brojalica**
- ❖ **pjevanje** dječjih pjesmica na istarskom dijalektu
 - na stihove “ČA GOVORE DICA” (autor D. Š. Kalac) *tata* Marijan Jelenić (grupa NOLA) prilagodio je glazbu etno skupine “VEJA” za našu skupinu
 - iz vrlo dobe suradnje s roditeljima Jelenić (grupa NOLA) izrodila se ideja da skupina **snimi svoj CD** u studiju s pjesmama i stihovima na istarskom izričaju

SNIMANJE CD-a “ČA GOVORE DICA”

- dolazak u studio

- tonski snimatelj *tata*
Marijan Jelenić

ČA GOVORE DICA ŠTORIJE SU PRAVE NEKI PUT SU SMIŠNE, A NEKI PUT NAS GNJAVE...

ČA GOVORE DICA
"MAČKICE"

PJESME

1. Ča govore dica (tekst Dinko Š. Kalac, glazba Veja/trad.)
2. Lipa Istrijanka (tekst Janko Crljenica)
3. Kažun (tekst i glazba Dora Klunić)

STIHOVI (RECITACIJE)

4. Proliće se budi (Đino Valič)
5. Roženice (Janko Crljenica)
6. Kažun
7. Bura
8. Bičikleta
9. Oba tri

INSTRUMENTALNE MATRICE

10. Ča govore dica
11. Lipa Istrijanka
12. Kažun

Pjesme i recitacije izvode djeca skupine „Mačkice“ D.J. Centar, Dječji vrtić Pula, U pjesmi „Ča govore dica“ korištena je matrica pjesme „Biži, Biži maglina“ s albuma Dolina Mlinova, u izvedbi etno skupine Veja. www.vejmusic.com
Na pjesmama Lipa „Istrijanka“ i „Kažun“ harmoniku je svirala - Elida Juričić, odgojitelj savjetnik
Snimano u Studiju Partyzan, ton majstor Marijan Jelenić.

Skupina „Mačkice“

Antonio Aničić - Melani Cerin - Viktoria Franković - Marta Hajnc - Dominik Ivančić
Tin Jelenić - Dora Komparić - Marta Kontošić - Una Krivić - Marija Marković
Lana Marmilla - Gabriel Mujkanović - Jasmin Muminović - Dario Orbančić - Manuel Pamić
David Pauro - Vedran Rajić - Emily Šepić - Deni Tominić - Ema Tonković - Jan Vignjević
Vigo Zuban - Noemi Zupčić

ODGOJITELJICE

Jadranka Matijašević Banković - Rozana Radolović

D.V. CENTAR
Pula, svibanj 2016.

ČA GOVORE DICA

ČA GOVORE DICA - "MAČKICE"

"MAČKICE"

ČA GOVORE DICA

"MAČKICE"

ZAKLJUČNE IZJAVE:

❖ DJECA:

- “Naučio sam puno o Istri, Istrijanima, o istarskim instrumentima, o pljočkanju – kako je prije to sve bilo. Znam govoriti i po žminjski jer mi je nona iz Žminja” (T. J. 6,2 g)
- “Pula je u Isti. Istra je naš zavičaj, mi tu živimo. Važno je da se to ne zaboravi.” (V. R. 6,2 g)
- “Istra je lijepa, ima svašta, ima puno starinskog. Prije se puno plesalo, sviralo i pjevalo jer nisu imali igračke, televiziju, kompjutor i aute.” (E. T. 6,3 g)
- “Sad znam da sam Istrijanka, a prije sam mislila da sam običan Hrvat.” (U. K. 5,8 g)
- “Naučili smo puno o istarskim instrumentima i snimili smo CD, a pjevali smo sve po istrijanski” (D.K. 6,3 g)
- “Volim plesati, pa ću se upisati na balun” (D. P. 5,9 g)

❖ ODGOJITELJICE:

- “Vjerujemo da smo u radu s djecom nenametljivo stvorili temelje zavičajnosti koje će djeca ponijeti sa sobom dalje kroz život. “

OSTALE AKTIVNOSTI NJEGOVANJA ZAVIČAJNE KULTURNE BAŠTINE

(realizirane u skupini tijekom pedagoške godine)

- ❖ “ISTRA NAŠ ZAVIČAJ”- centar koji se tijekom godine, uz suradnju s roditeljima, dopunjavao starim uporabnim predmetima i suvenirima

❖ **Mjesec hrvatske knjige** – gostovanje *mame* Gabrijele Galant Jelenić, koja nam čita slikovnicu “**JURENA**”- *Nevenka Erman* na žminjskoj čakavštini

❖ zavičajni običaji proslave BOŽIČA

• ognjište

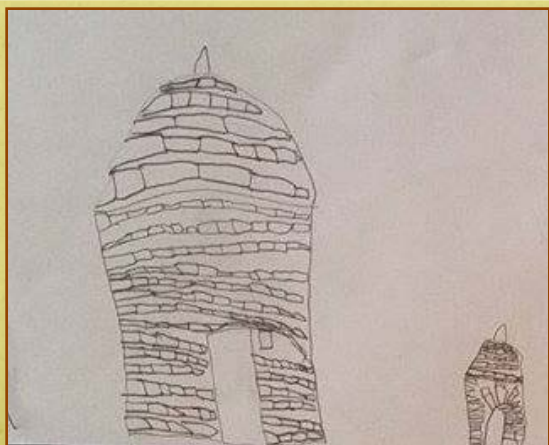
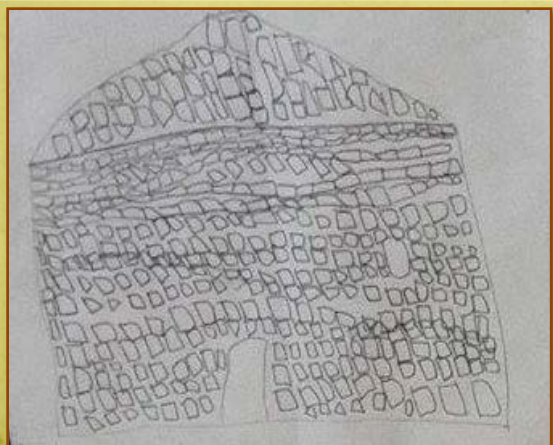
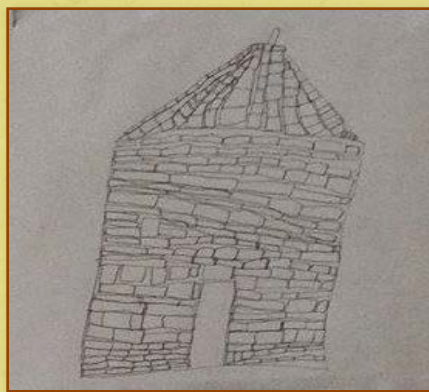
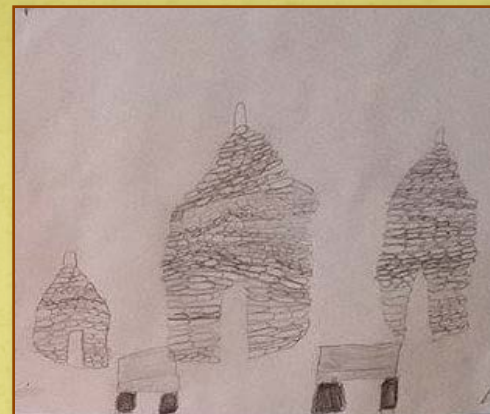
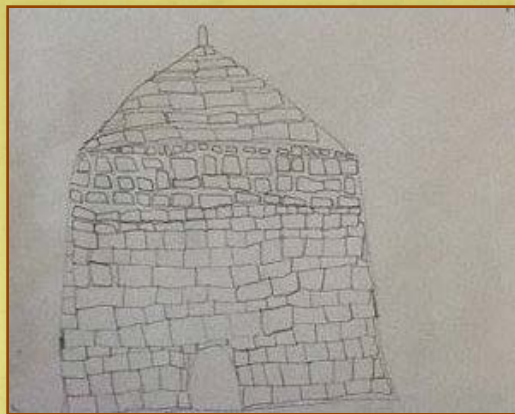

• kitimo smričku

❖ KAŽUN

❖ PLJOČKANJE – upoznavanje s tradicijskom igrom

- Prvo kolo prvenstva “Istarskog pljočkarskog Saveza” u Šijanskoj šumi

- gostovanje potpredsjednika “Istarskog pljočkarskog Saveza”

Draga Vitasovića u skupini

- aktivnosti vezane uz pljočkanje

❖ istarska narodna NOŠNJA

LITERATURA :

- Božić, D., Ilić, O., Marcandel, T., (2012.) *Folklorni plesovi Istre strukture suvremenog i mažoret plesa*, Pula: Sveučilište Jurja Dobrile u Puli
- Buletić, M., Marušić, D., (2014.) *Istarski tradicijski instrumenti iz fundusa Etnografskog muzeja Istre*, Pazin: Etnografski muzej Istra
- Marušić, D., (1995.) *Piskaj – sona – sopi: Svijet istarskih glazbala*, Pula: Castropola
- Maurić, J., ur. (2007) *Barbanska dota*, Barban: KUD “Barban”
- Milićević, J., (1995.) *Istarski suvenir*, Svetvinčenat: Općina Svetvinčenat
- Milićević, J., (1998.) *Narodan umjetnost Istre*, Zagreb: Zavod za istraživanje folkloru
- Orlić, I., (2004./2005.) *Istarski identitet kroz glazbeno stvaralaštvo: Etnološki pristup*. Etnološki pristup 27/28, Vol. 34/35, 2004./2005., str.91-110
- Raduš Ribarić, J., (1997.) *Ženska narodna nošnja u Istri*, Zagreb: Institut za etnologiju i folkloristiku
- Slunjski, E. (2012.) *Tragovima dječjih stopa*, Zagreb: Profil